

20.09.2022

Група № 26

Урок № 5

Тема уроку: «Написання не, ні з різними частинами мови»

Мета уроку: поглиблення знання про особливості вживання часток *не* та *ні*, розуміння зв'язку значення слів і особливостей їхнього написання, уміння редагувати тексти, вироблення мовного чуття; орфографічні навички; розширювати словниковий запас здобувачів освіти, уміння бачити помилки у власних висловлюваннях; прищеплювати повагу до української мови.

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте § 47 у базовому підручнику: *Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 208 с.*

2. **Перегляньте відео до уроку на [YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=JFxcpQ2wbxs&ab_channel=EdEra):**

https://www.youtube.com/watch?v=JFxcpQ2wbxs&ab_channel=EdEra

3. **Законспекуйте матеріал до уроку (основне):**

Правопис частки НЕ

Правила	Приклади
Разом НЕ пишуть	
якщо слово без <i>не</i> не вживається:	<i>невдаха, нездара, негода, неук; невблаганний, невпинний, нещадний; невдовзі, невтямки, неподалік, нещодавно, нехотя; неволити, нездужатися, незчутися, ненавидіти, непритомніти, непокоїти, нехтувати; але: неславити (ганьбити), не славити (не прославляти)</i>
якщо йдеться про нове поняття:	<i>небезпека (загроза); небилиця (вигадка); неволя (рабство); недоля (лихо); недруг (ворог); недовіра (підозра); неправда (брехня)</i>
з прикметниками й прислівниками:	<i>невибагливий (скромний у вимогах), невмілий(безпорадний)</i>
якщо при дієприкметнику немає пояснювального слова	<i>незасіяне поле</i>
в префіксі <i>недо-</i> , який указує на неповноту дії	<i>недочувати (погано чути), недоїдати (погано їсти) та ін.</i>
Окремо НЕ пишуть	
з прикметниками й прислівниками, коли в реченні щось заперечується:	<i>робота не важка; дорога не далека; надворі не холодно. робота аж ніяк не важка; ні, дорога не далека; надворі нітрохи не холодно; нам ніщо не</i>

Іноді таке заперечення підсилюється заперечними словами <i>ні, ані, ніяк, нітрохи, ніколи, ніде, ніщо, ніхто</i> й ін.	<i>страшне</i>
з усіма формами дієслова (крім дієприкметника)	<i>не робити, не сказавши, не робитиму;</i>
з числівниками, займенниками і прийменниками	<i>не два, не перший, не ми, не наш, не будь-який, не до речі, не з руки; виняток: неабиякий і не абиякий</i>
з дієприкметником, якщо при ньому є пояснювальне слово або він виконує роль присудка	<i>не чуваний (коли?) ніколи, не знаний (де?) тут; трава не скошена</i>
якщо заперечують щось	<i>не друг (а товариш, співробітник, просто знайомий, випадкова людина, ворог)</i>
якщо є протиставлення:	<i>робота не важка, а легка; дорога не далека, але й не близька; надворі не холодно, а так собі</i>
З дефісом НЕ пишуть	
якщо вживається як префікс в іменниках — власних назвах	<i>не-Європа</i>

Правопис частки НІ

Правила	Приклади
<i>Разом НІ пишуть</i>	
у заперечних займенниках і прислівниках	<i>ніхто, ніякий, ніде, нікуди, ніяк</i>
якщо слово без ні не вживається	<i>нікчемний, нічліг</i>
Окремо НІ пишуть	
якщо вживається для заперечення наявності предмета чи ознаки, а також у стійких словосполученнях без дієслова-присудка	<i>ні краплини; ні се ні те; ні так ні сяк, ні на макове зерно</i>
якщо виступає повторювальним сполучником із заперечним єднальним значенням	<i>Не люблять кайданів ні слово, ні ідея (М. Рильський)</i>

4. Виконайте в робочому зошиті **вправи 2,3,4 до § 47 з підручника О. Авраменка для 10 кл.**

Готуємося до ЗНО

1. Правопис часток *не, ні*. У якій групі слів усі вони з часткою *не* пишуться окремо?

А Не/затоплена місцина, ніким не/торкана роса, не/завершена робота;

Б не/почорнілий від часу паркан, не/просохла земля, не/розсідланий кінь;

В не/завершена книга, не/підбілена верба, не/виконане завдання;

Г не/прив'язаний звечора човен, ще не/забута образа, нічим не/ захищений порт?

2. Приведіть у відповідність варіанти написання з прикладами.

Частку <i>не</i> пишемо:	А Ні/старовини, ні/я не дорікаю, ні/живий ні/мертвий, ні/так
1 Разом	ні/ сяк
2 Окремо	Б Не/бажано, не/п'ять, не/сказане, не/доїсти
Частку <i>ні</i> пишемо:	В Не/гайний, недо/лік, не/голосно, не/обережний
3 Разом	Г Ні/сенітниця, ні/кчема, ні/звідки, ні/хто
4 Окремо	Д Ні/коли, ні/туди ні/сюди, ні/до/ кого, ні/яково
	Е Не/щодавно, недо/робок, не/оковирний, не/той

3. У якій групі слів усі вони з часткою не пишуться разом?

А Не/помічений човен, не/підписані документи, ці не/забутні мрії;

Б не/бачена краса, не/полита досі розсада, не/бачена ніколи квітка;

В не/замкнені двері, не/закінчений лист, ніким не/підтверджений факт;

Г не/застебнуте пальто, не/зірваний бур'ян, ще не/висушене сіно?

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.

20.09.2022

Група № 26

Урок № 6

Тема уроку: *Контрольна робота №1 «Орфографічна норма»*

Мета уроку: перевірити знання принципів орфографії; розвивати пам'ять, увагу, логічне мислення, самостійність, уміння розпізнавати вивчені мовні явища, формувати уміння вчитися, виконувати тестові завдання, працювати самостійно, виховувати повагу до мови.

Матеріали до уроку:

Шановні учні, повторіть усі теми з орфографії вивчені раніше та виконайте контрольну роботу «Орфографічна норма» в робочих зошитах (варіант на вибір учня)!

«Орфографічна норма»

(тест)

I варіант

Завдання 1-18 – по 0,5 бала

1. Букву *е* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка:
 - а) вул...чка, оч...рет, ч...мпіон, юр...сдикція;
 - б) ф..стиваль, гр..чаний, плет..во, в..чоріти;
 - в) зам..рехтіти, гус..ниця, л..вада, т..раж;
 - г) ал..горія, скл..піння, ш..ренга, дон..чка.
2. Без апострофа треба писати всі слова рядка:
 - а) мор..як, за..ява, різдв..яний, м..який;
 - б) зв..язок, п..юре, б..юджет, духм..яний;
 - в) цв..ях, зор..яний, рел..єф, ф..юзеляж;
 - г) під..йом, зар..яд, карб..юратор, об..єм.
3. М'який знак на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка:
 - а) голубон..ці, стіл..чик, злаз..те;
 - б) кін..цівка, крад..кома, чист..те;
 - в) сіл..ський, наріж..те, дивац..кий;
 - г) молот..ба, глян..те, п'ятдесят...
4. Позначте рядок, у якому допущено помилку в чергуванні приголосних:
 - а) кавказький, гадяцький, верещати, козацтво;
 - б) латишський, поштовий, мангишлацький, воронезький;
 - в) бряжчати, мандрівництво, черкаський, птаство;
 - г) сільський, розміщувати, самаркандський, висаджений.
5. Спрощення приголосних позначається на письмі в усіх словах рядка:
 - а) перс..ні, випус..ний, тріс..нути;
 - б) аген..ство, капос..ний, якіс..ний;
 - в) артис..ці, хрус..нути, зас..ланий;
 - г) влас..ний, ціліс..ний, шелес..нути.

6. Подвоєні літери треба писати в усіх словах рядка:
- а) блаки(т/тт)ю, сестри(ч/чч)ин, пі(д/дд)анство;
 - б) ста(т/тт)ями, безсмер(т/тт)я, нездола(н/нн)ий;
 - в) ста(т/тт)ей, подоро(ж/жж)ю, страй(к/кк)ом;
 - г) народже(н/нн)ий, довкі(л/лл)я, пі(в/вв)ідра.
7. Літеру з на місці пропуску треба писати в кожному слові рядка:
- а) ро..чин, ..формувати, бе..хребетний;
 - б) бе..перешкодний, ро..колоди, ..тесати;
 - в) бе..порадний, ..повістити, ..читати;
 - г) ро..галуження, бе..крилий, ..судомити.
8. Літеру с на місці крапок треба писати в кожному слові рядка:
- а) ..творення, ..котити, ..шивач;
 - б) ..фабрикувати, ..тяжка, ..пуск;
 - в) ..чесати, ..кинути, ..цілення;
 - г) ..тишити, ..терпіти, ..чинити.
9. Оберіть рядок, у якому з великої літери потрібно писати лише перше слово власної назви:
- а) (З,з)елена (Н,н)еділя, (В,в)елика (В,в)ведмедиця (сузір'я);
 - б) (С,с)вято (Т,т)рійці, (Г,г)олова (В,в)верховної (Р,р)ади;
 - в) (К,к)онституція (У,у)країни, (П,п)агорб (С,с)лави;
 - г) (К,к)римський (П,п)івострів, (Ч,ч)орне (М,м)оре.
10. НЕ всі власні назви пишуться в лапках у рядку:
- а) будинок відпочинку Зоря, станція метро Контрактова площа, кав'ярня Затишок, готель Золотий колос;
 - б) журнал Наука і суспільство, Слово о полку Ігоревім, санаторій Медобори, компанія Дженерал моторс;
 - в) повість Тіні забутих предків, підручник Історія України, пісня Стоїть гора високая, епоха Відродження;
 - г) газета Бульвар, кінофільм Таксі-2, дискусійний клуб Діалог, оперета Сильва;
 - д) медаль За відвагу, корабель Титанік, соната Місячна.
11. Укажіть рядок, у якому в одному зі слів допущено помилку під час переносу:
- а) яр-лик, якнай-легше, стін-газета, зі-в'янути, са-джанець;
 - б) І. П.-Котляревський, без'-язикий, дово-джу, по-клик, буль-йон;
 - в) сер-йозно, нянь-чин, вій-сько, дзьо-бати, вояч-чина;
 - г) мен-ший, зап'я-стний, товари-ство, ви-мкнути, під-йом;
 - д) сиві-ють, три-гранний, су-джу.
12. Разом треба писати кожне слово рядка:
- а) пів/Болгарії, пів/сотні, напів/притомний;
 - б) напів/темрява, напів/чагарник, пів/Києва;
 - в) пів/апельсина, напів/м'який, пів/години;
 - г) пів/біді, пів/Америци, напів/землянка;
 - д) пів/коло, напів/сонний, пів/Туреччини.
13. Обидва слова треба писати через дефіс у рядку:
- а) розлого/крислатий дуб/велетень;
 - б) мерехтливо/голубе край/небо;
 - в) барвисто/пахучий лісо/степ;

- г) кисло/солодкий чорно/слив;
 д) шовковисто/зелений вербо/ліз.
14. Усі слова пишуться окремо в рядку:
 а) з/по/серед, на/передодні, де/на/якому, невідь/чому;
 б) під/час, коли/б, хоч/би, скільки/ж/то;
 в) пиши/бо, а/то/ж, у/разі, аби/коли;
 г) ніби/то, авже/ж, ані/трохи, не/той;
 д) ходи/но, все/ж/таки, без/угаву, уві/сні.
15. Літеру **і** на місці пропуску треба писати в усіх словах іншомовного походження рядка:
 а) Ч..каго, м..шень, соц..олог;
 б) Флор..да, нотар..ус, к..моно;
 в) Дон К..хот, сандв..ч, ек..паж;
 г) Т..бет, лаб..ринт, г..рлянда;
 д) Мер..ме, станц..я, шп..нат.
16. М'який знак на місці пропуску треба писати в усіх словах іншомовного походження в рядку:
 а) квінтил..йон, вол..єр, прес-пап..є;
 б) ал..фонс, гіл..йотина, сек..юриті;
 в) Джул..єтта, лос..йон, р..юш;
 г) він..єтка, бракон..єр, пен..юар;
 д) кабал..єро, кал..ян, рез..юме.
17. Позначте рядок, у якому всі прізвища пишуться з йо:
 а) Ока...мов, Син...в, Ма...ров, Грач...в;
 б) Вороб...в, За...мов, Пана...тов, Руч...в;
 в) Корол...в, Солов...в, Хмел...в, Алф...рова;
 г) Лихач...в, Парф...нов., ...сипов, Горбач...в;
 д) Вер...вкін, Корол...в, ...лкін, Пугач...в.
18. Частку **не** треба писати окремо з наступним словом у рядку:
 а) плани не/здійснені; не/прогріта сонцем земля;
 б) не/заплетена, а розплетена коса; не/випитий сік;
 в) не/спростовані нею чутки; не/скопані ділянки;
 г) не/зважаючи на дощ; ще не/оголошені результати;
 д) ніким не/порушене питання; не/знайдені скарби.

Завдання 19 - 1 бал

19. Установіть відповідність між значенням префікса та прикладом слова.

Значення префікса

Приклад слова

1 збільшена якість

А пр..солений

2 неповна дія

Б пр..сілок

3 близькість

В пр..звище

4 приєднання

Г пр..солодкий

Д пр..в'язь

Завдання 20 - 2 бали

20. Уставте на місці пропусків (якщо потрібно!) букву (чи букви!) або апостроф.
*Бр..іти, м..реж..во, форнос..ний, хвас..ливий, каза..ький, че..ький, лял..ці,
камін..чик, зв..язковий, верб..я, пас..я, стат..ей, бе..порадний, пр..горілий,
(Б,б)аба
(Я,я)га, (Ш,ш)шевченківські (Д,д)ні, брут..о, ан..отація, С..рія, аж..отаж.*

Контрольна робота
Орфографічна норма
(тест)

II варіант

Завдання 1-18 – по 0,5 бала

- Букву *е* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка:
 - розч..сати, підстр..гати, бр..хати;
 - ап..льсиновий, м..даліст, пташ..чка;
 - спост..реження, хвил..чка, побл..зу;
 - мисл..ння, виш..нька, автор..тет.
- Апостроф на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка:
 - марнослів..я, цв..яховий, любов..ю;
 - р..яжанка, високогір..я, пір..ячко;
 - череп..яний, трьох..етапний, кав..яр;
 - скип..ятити, бездощів..я, п..ятниця.
- М'який знак на місці пропуску НЕ ТРЕБА писати в усіх словах рядка:
 - безсил..ля, постав..те, борот..бист;
 - сімдесят.., колодяз..ник, кобзар..;
 - мистец..кі, північ.., майбут..не;
 - ниточ..ці, повіл..но, славет..ність.
- Під час словотвору відбувається чергування на -ЦТВ-, -ЦЬК- у всіх словах рядка :
 - юнак, купець, Бахмач, Черкаси;
 - волох, словак, Острог, Рига;
 - ремісник, Дрогобич, Овруч, козак;
 - Кагарлик, ткач, Ла-Манш, баски.
- Спрощення приголосних позначається на письмі в усіх словах рядка:
 - балас..ний, виїз..ний, захис..ний;
 - перехрес..ний, зап'яс..ний, якіс..ний;
 - тиж..невий, випус..ний, віс..ник;
 - мас..ний, очис..ний, зліс..ний.
- Подвоєні літери треба писати в усіх словах рядка:
 - ві(д/дд)звеніти, щоде(н/нн)ик, завда(н/нн)ь;
 - числе(н/нн)ий, шале(н/нн)ий, незмі(н/нн)ий;
 - попідти(н/нн)ю, скля(н/нн)ий, о(б/бб)ризкати;
 - гости(н/нн)ість, бо(в/вв)аніти, (л/лл)яний.
- Літеру *з* на місці пропуску треба писати в кожному слові рядка:
 - ро..житися, бе..таланний, ..жовклий;
 - ..томлений, бе..журний, бе..хмарний;
 - ..палення, ро..поділ, бе..коштовний;
 - ро..трощити, бе..карний, ..худнення.

8. Літеру *с* на місці крапок треба писати в кожному слові рядка:
- а) ..середини, ..тупити, ..плутати;
 - б) ..хитрувати, ..точити, ..кроїти;
 - в) ..сушити, ..кладник, ..кинути;
 - г) ..жувати, ..ковзати, ..підтиха.
9. Оберіть рядок, у якому з великої літери потрібно писати тільки перше слово власної назви:
- а) (С,с)трасний (Т,т)тиждень, (Ч,ч)умацький (Ш,ш)лях (сузір'я);
 - б) (С,с)вято (І,і)вана (К,к)упала, (А,а)академія (М,м)мистецтв (У,у)країни;
 - в) (Д,д)руга (С,с)вітова (В,в)ійна, (М,м)узей (Н,н)ародної (А,а)рхітектури і (П,п)обути;
 - г) (У,у)каз (П,п)резидента (У,у)країни, (К,к)аннський (К,к)кінофестиваль.
10. Усі власні назви пишуться в лапках у рядку:
- а) фабрика Любава, поема Гетьман Пилип Орлик, орден Ярослава Мудрого, печиво Білосніжка;
 - б) альбом Мальовнича Україна, орден Пошани, товариство Просвіта, звання Заслужений журналіст України;
 - в) видавництво Перун, пансіонат Трембіта, медаль За бойові заслуги, літак Антей;
 - г) орден Миколи Чудотворця, трактор Білорусь, цукерки Пташине молоко, футбольний клуб Динамо.
 - д) Кирило-Мефодіївське братство, Свято Воскресіння, аеропорт Бориспіль.
11. Укажіть рядок, у якому в одному зі слів під час переносу допущено помилку:
- а) прем'-ера, віл-ла, ніжно-блакитний, пів-ніч, від-жити;
 - б) зі-пхнути, перев-чити, тьмя-ний, вер-б'я, най-кращий;
 - в) мав-пячий, під-звітний, геть-ман, об-бити, студент-ський;
 - г) форпост-ний, без-захисний, за-сміявся, пів-Європи, спросон-ня;
 - д) прось-ба, ор-линий, від-дячити.
12. Разом треба писати кожне складне слово рядка:
- а) радіо/станція, гідро/механіка, мото/спорт;
 - б) екс/губернатор, біо/кефір, термо/стійкий;
 - в) мікро/елементи, міні/програма, авіа/лайнер;
 - г) максі/пальто, кіно/фестиваль, фото/зйомка;
 - д) лейб/медик, супер/яхта, екстра/ординарний.
13. Обидва слова треба писати через дефіс у рядку:
- а) багряно/червоний гори/цвіт;
 - б) небесно/блакитна любви/мене;
 - в) духмяно/медвяний звіро/бій;
 - г) загадково/таємничий ломи/камінь;
 - д) сумовито/тривожне перекоти/поле.
14. Окремо слід писати кожне слово в рядку:
- а) складно/підрядний, кисло/солодкий, хліб/сіть;
 - б) жовто/блакитний, пів/вікна, екс/чемпіон;
 - в) пів/Харкова, кіловат/година, темно/зелений;
 - г) пів/озера, зроду/віку, навчально/виховний;
 - д) суспільно/необхідний, цілком/правильний, на/добраніч.
15. Літеру *ц* на місці пропуску треба писати в усіх словах іншомовного походження рядка:

- а) Корс..ка, в..мпел, патр..от;
 б) Грец..я, к..шлак, к..парис;
 в) Корд..льєри, Кр..т, граф..н;
 г) ліценз..я, ск..пидар, сп..рт;
 д) М..лан, ц..стерна, б..зон.
16. Апостроф на місці пропуску треба писати в усіх словах іншомовного походження рядка:
- а) П..ємонт, к..янті, кон..юнктура;
 б) валер..янка, радик..юль, вар..єте;
 в) прем..єра, Барб..юс, ар..єргард;
 г) Х..юстон, М..юнхен, круп..є;
 д) В..єтнам, ад..юнкт, манік..юр.
17. Позначте рядок, у якому всі прізвища пишуться з ьо:
- а) Пил...в, Син...в, Корабл...в, Коел...;
 б) Вороб...в, Арт...мов, Т...ркін, Ма...ров;
 в) Скитал...в, Горбач...в. Лихач...в, Хрущ...в;
 г) Собол...в, Ф...доров, Кравц...в, Водо...мов;
 д) Арт...мов, Син...в, Ковал...в, Вороб...в.
18. Частику не треба писати разом з наступним словом у рядку:
- а) не/политі вранці квіти; не/перевірені відомості;
 б) човен не/прив'язаний; не/обсаджений берег;
 в) не/вибілене полотно; не/вишитий, а витканий рушник;
 г) не/посіяна вчасно трава; не/доплетений тин;
 д) не/завершена робота; не/розчищені стежки.

Завдання 19 - 1 бал

19. Установіть відповідність між значенням префікса та прикладом слова.

<i>Значення префікса</i>	<i>Приклад слова</i>
1 збільшена якість	А пр..м'єрний
2 неповна дія	Б пр..в'язати
3 близькість	В пр..в'ялити
4 приєднання	Г пр..карпатський
	Д пр..старий

Завдання 20 - 2 бали

20. Уставте на місці пропусків (якщо потрібно!) букву (чи букви!) або апостроф.
Конт..нент, вел..т..нь, хворос..няк, тиж..невий, рекру..ький, пра..ький, Хар..ків, брин..чати, медв..яний, пів..ящика, священ..ик, с..авець, ро..житися, пр..жорстоко, (С,с)вято (Б,б)лаговіщення,(С,с)вято (П, п)еремоги, нет..о, ім..іграція, Алж..р, тр..умф.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту
ledishade@ukr.net

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.

